

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до
деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення
конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з
альтернативних джерел енергії»

I. Визначення проблеми

Питання стимулювання розвитку відновлювальної енергетики є одним із пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки держави. Зростання частки відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) в енергетичному балансі країни передбачено Енергетичною стратегією України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», що схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605 та Національною економічною стратегією України на період до 2030 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179.

Верховною Радою України на засіданні від 25.04.2019 було прийнято Закон України № 2712-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» (далі – Закон № 2712-VIII), яким внесені зміни до Закону України «Про альтернативні джерела енергії» (далі – Закон) та законів України «Про ринок електричної енергії», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» які, серед іншого, передбачають запровадження конкурентної моделі стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії шляхом проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки.

Так, статтею 9³ Закону визначено, що аукціони проводяться в електронній торговій системі відповідно до порядку проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок відбору операторів електронних майданчиків для проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, авторизації електронних майданчиків, надання доступу авторизованим електронним майданчикам до електронної торгової системи, розмір та порядок сплати плати за такий доступ затверджуються Кабінетом Міністрів України.

На виконання вимог Закону було прийнято постанову Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 27.12.2019 № 1175, яка включає в себе Порядок проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, Порядок відбору операторів електронних майданчиків для проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, та визначення державного підприємства «Прозорро.Продажі» адміністратором електронної торгової системи.

Водночас слід зазначити, що впродовж останніх років в Україні відбувалося стрімке, більш ніж втричі, зростання встановленої потужності сонячних та

вітрових електростанцій за «зеленим» тарифом, що створило ряд економічних і технічних викликів, пов'язаних, як з високою вартістю виробленої «зеленої» електроенергії, так і з обмеженими можливостями об'єднаної енергетичної системи України до інтеграції таких об'єктів.

З метою створення сприятливих умов для сталого розвитку відновлювальної енергетики в Україні та завдяки довготривалим переговорам щодо врегулювання проблемних питань галузі відновлюваної енергетики між Урядом України, інвесторами в галузь відновлюваної енергетики та за участі Центру вирішення спорів та переговорів Секретаріату Енергетичного Співтовариства у статусі медіатора переговорів, вдалося досягти компромісних домовленостей щодо подальшого функціонування галузі, які були викладені в Меморандумі про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики в Україні (далі – Меморандум). 10.06.2020 Меморандум було підписано Урядом України та інвесторами в галузь відновлюваної енергетики.

На виконання умов Меморандуму, Міненерго було розроблено законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії», який 21.07.2020 прийнято Верховною Радою України за № 810-IX (далі – Закон № 810-IX). Закон № 810-IX набрав чинності 01.08.2020 та передбачає, зокрема, положення щодо удосконалення аукціонної моделі підтримки.

Кабінет Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності Законом № 810-IX має привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Таким чином, питання удосконалення аукціонної моделі підтримки відновлюваної енергетики потребує невідкладного врегулювання та внесення відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 27.12.2019 № 1175 та постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес».

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	-	+

Зазначена проблема розвитку відновлюваної енергетики в Україні не може бути вирішена за допомогою ринкових механізмів у зв'язку із неконкурентною

вартістю виробництва електричної енергії з альтернативних джерел в порівнянні із традиційною генерацією, що вже експлуатується.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю прийняття проекту акта є удосконалення та приведення до вимог законодавства постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 27.12.2019 № 1175 та постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 420 «Про затвердження переліку послуг, що становлять загальний економічний інтерес», зокрема, шляхом приведення у відповідність до норм Закону № 810-IX, що дозволить забезпечити проведення аукціонів з розподілу квот підтримки.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	Порядок проведення аукціонів відповідатиме вимогам Закону України «Про альтернативні джерела енергії, що дозволить забезпечити проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки та продовжити розвиток відновлюваної енергетики України в технічно оптимальний та економічно ефективний спосіб. Це сприятиме зниженню вартості «зеленої» електроенергії та забезпеченню балансової надійності енергосистеми України.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Порядок проведення аукціонів не відповідатиме вимогам Закону України «Про альтернативні джерела енергії, що унеможливить проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки та призведе до поступової зупинки розвитку сектору відновлюваної енергетики в Україні через обмеженість терміну дії «зеленого» тарифу.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України	Забезпечення сталого розвитку екологічно чистих альтернативних джерел енергії відповідно до Енергетичної стратегії	Відсутні

проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	та міжнародних зобов'язань України. Зниження ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел. Узгодження темпів розвитку відновлюваної енергетики з розвитком електроенергетичного комплексу в цілому. Підвищення інвестиційної привабливості сектору відновлюваної енергетики України.	
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Не виконання міжнародних зобов'язань країни. Зменшення інвестиційної привабливості та поступова зупинка розвитку сектору відновлюваної енергетики України. Збереження високої ціни на вироблену з альтернативних джерел електричної енергії, що матиме негативний вплив на конкурентоздатність економіки країни та добробут населення. Погіршення екології.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо	Проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки призведе до встановлення ринкової ціни на електричну енергію, вироблену з альтернативних джерел та її зниження, в порівнянні з системою підтримки за фіксованим	Відсутні

удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	«зеленим» тарифом. Визначення річних квот підтримки та графіку проведення аукціонів дозволить забезпечити сталий розвиток галузі, подальше зростання частки екологічно чистої енергії в кінцевому споживанні, узгодить розвиток сектору ВДЕ з можливостями електроенергетичного комплексу України щодо інтеграції таких об'єктів, що сприятиме безпеці постачання електричної енергії споживачам.	
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Збереження високої не ринкової ціни на електроенергію, вироблену з альтернативних джерел, в рамках поточної моделі підтримки за «зеленим» тарифом, що у довгостроковій перспективі негативно позначиться на тарифі на електроенергію для громадян. Поступова зупинка розвитку сектору екологічно чистої вуглецево нейтральної відновлюваної енергетики. Погіршення екологічної ситуації в країні. Зменшення інвестицій в розвиток мережевої інфраструктури територій, зниження доходів місцевих громад внаслідок недоотриманих податків.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання,	2*	2**	-	-	4

що підпадають під дію регулювання, одиниць					
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	50%	50%	-	-	100%

* - гарантований покупець, оператор системи передачі;

** - адміністратор електронної торгової системи та учасник аукціону (у зв'язку з тим, що на етапі розробки нормативно-правового акту неможливо визначати кількість учасників аукціону та величину потужності, що буде заявлена таким учасником, далі розглядається вплив на суб'єкта господарювання - учасника аукціону, який є переможцем та у подальшому буде реалізовувати проект з будівництва об'єкта відновлюваної енергетики встановленої потужності 10 МВт);

Суб'єкти малого підприємництва, які потенційно можуть реалізовувати проект з будівництва об'єкта відновлюваної енергетики, не підпадають під вимоги Закону в частині обов'язкової участі в аукціонах з розподілу квоти підтримки, тому оцінка впливу на сферу їх інтересів не проводилася.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	Для гарантованого покупця Визначення чітких правил організації та проведення аукціонів Для оператора системи передачі Забезпечення балансової надійності, операційної безпеки режимів функціонування Об'єднаної енергетичної системи України в умовах зростання частки відновлюваної енергетики з негарантованим графіком виробництва електричної енергії. Для адміністратора електронної торгової	Відсутні

	<p>системи Уточнення механізмів функціонування електронної торгової системи.</p> <p>Для учасника аукціону - переможця Визначення чітких і прозорих правил проведення аукціону. Отримання довготривалої стабільної підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії терміном 20 років, що буде сприяти залученню інвестицій та технологій у сектор відновлюваної енергетики України.</p>	
<p>Альтернатива 2</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	Відсутні	<p>Для гарантованого покупця - витрати, пов'язані із необхідністю компенсації виробникам з альтернативних джерел різниці в ціні за високим «зеленим» тарифом та ринковою ціною на електричну енергію.</p> <p>Для оператора системи передачі - витрати, пов'язані з необхідністю компенсації гарантованому покупцю послуги за розвиток відновлюваної енергетики, а також із потребою в забезпеченні балансової надійності Об'єднаної електроенергетичної системи України в умовах зростання частки відновлюваних джерел з негарантованим графіком виробництва електричної енергії</p> <p>Для адміністратора електронної торгової системи - недоотриманий дохід від адміністрування електронної</p>

		торгової системи. Для учасника аукціону – переможця – відсутність державної підтримки та стимулів для реалізації проектів відновлюваної енергетики в Україні, зниження обсягу інвестицій в сектор.
--	--	---

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»	Відсутні
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Оскільки аукціони з розподілу квоти підтримки ще не проводилися, наразі неможливо визначити обсяги витрат.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел	4	Високий бал. Усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть. Надає можливість забезпечити проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки відповідно до умов чинного законодавства, забезпечити збільшення частки екологічно чистої електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел, у структурі загального кінцевого енергоспоживання при одночасному забезпеченні операційної безпеки, економічності

енергії»		режимів функціонування об'єднаної енергетичної системи України, зниженні вартості «зеленої» електроенергії для споживачів, створенні прозорих, сприятливих умов для потенційних інвесторів, відповідно до чинного законодавства, національних планів, стратегій та міжнародних зобов'язань України.
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	1	Мінімальний бал. Показує неможливість досягнення цілей державного регулювання у наслідок відсутності проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки. Несе загрозу для сталого розвитку відновлюваної енергетики та виконання національних планів, стратегій і міжнародних зобов'язань країни.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних	Для гарантованого покупця – забезпечується можливість організації та проведення аукціонів. Для оператора системи передачі – забезпечення балансової надійності, операційної безпеки режимів функціонування Об'єднаної енергетичної	Відсутні	Реалізація конкурентної моделі підтримки (аукціонів) надає можливість забезпечити збільшення частки екологічно чистої електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел, у структурі загального кінцевого енергоспоживання при одночасному забезпеченні операційної безпеки, економічності режимів функціонування

джерел енергії»	<p>системи України в умовах зростання частки відновлюваної енергетики з негарантованим графіком виробництва електричної енергії</p> <p>Для адміністратора електронної торгової системи – визначаються механізми функціонування електронної торгової системи.</p> <p>Для учасника аукціону-переможця – створюється можливість отримання довготривалої стабільної підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії терміном 20 років, що буде сприяти залученню інвестицій та технологій у сектор відновлюваної енергетики</p>		<p>об'єднаної енергетичної системи України, зниженні вартості «зеленої» електроенергії для споживачів, створенні прозорих, сприятливих умов для потенційних інвесторів. Дозволить виконати національні плани, стратегії та міжнародні зобов'язання України в частині розвитку ВДЕ та зниження обсягу викидів парникових газів.</p>
-----------------	---	--	--

	України.		
<p>Альтернатива 2</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін</p>	Відсутні	<p>Для гарантованого покупця - зростуть витрати, пов'язані із необхідністю компенсації виробникам з альтернативних джерел різниці в ціні за високим «зеленим» тарифом та ринковою ціною на електричну енергію.</p> <p>Для оператора системи передачі - зростуть витрати, пов'язані з необхідністю компенсації гарантованому покупцю послуги за розвиток відновлюваної енергетики, а також із потребою в забезпеченні балансової надійності Об'єднаної електроенергетичної системи України в умовах збільшення частки відновлюваних джерел з негарантованим графіком виробництва електричної енергії</p>	<p>Альтернатива передбачає поступову зупинку розвитку сектору відновлюваної енергетики в Україні через обмеженість дії «зеленого» тарифу та подальше зростання вартості електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел відповідно до чинних умов стимулювання.</p> <p>Створює загрозу порушення балансової надійності ОЕС України внаслідок відсутності з боку державних органів та їх установ регуляторних можливостей щодо контролю обсягу введення нових потужностей з ВДЕ.</p> <p>Унеможлиблює виконання національних планів, стратегій та міжнародних зобов'язань країни в частині розвитку ВДЕ та зниження викидів парникових газів.</p> <p>Спричинить погіршення екологічної ситуації</p>

		<p>Для адміністратора електронної торгової системи - недоотриманий дохід від адміністрування електронної торгової системи.</p> <p>Для учасника аукціону – переможця – відсутність державної підтримки та стимулів для реалізації проектів відновлюваної енергетики в Україні, зниження обсягу інвестицій в сектор.</p>	в країні.
Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта	
<p>Альтернатива 1</p> <p>Прийняття Кабінетом Міністрів України проекту постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо удосконалення конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»</p>	<p>Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки дозволить реалізувати конкурентну модель стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел шляхом проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки, яка довела свою ефективність в понад 70-ти країнах світу. Буде забезпечено сталий розвиток відновлюваної енергетики України в технічно оптимальний та економічно ефективний спосіб, що сприятиме зниженню вартості «зеленої» електроенергії та забезпеченню</p>	Відсутні	

	балансової надійності режимів енергосистеми України.	
Альтернатива 2 Залишення існуючої ситуації без змін	Така альтернатива є неприйнятною, оскільки проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки буде неможливим. Це призведе до зупинки розвитку сектору відновлюваної енергетики в Україні через обмеженість терміну дії «зеленого» тарифу та подальше зростання вартості електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел відповідно до чинних умов стимулювання. А також створить загрозу порушення балансової надійності режимів ОЕС України внаслідок відсутності з боку державних органів та їх установ регуляторних можливостей щодо контролю обсягу уведення та типів нових потужностей з ВДЕ.	Відсутні

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є прийняття регуляторного акта.

Відповідно статті 9³ Закону України «Про альтернативні джерела енергії», Закону № 810-IX Міністерством енергетики України підготовлено Проект постанови, якою визначені основні засади проведення аукціонів.

Міністерство енергетики України для впровадження цього регуляторного акта має погодити проект із заінтересованими органами та подати його на розгляд Кабінету Міністрів України.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акту не обмежений у часі, що надасть змогу досягти цілей державного регулювання повною мірою.

Проект регуляторного акта набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Після набрання чинності постанови Кабінету Міністрів України «Про запровадження конкурентних умов стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» його результативність визначатиметься такими показниками:

- 1) обсяг коштів і час, які витрачатимуть суб'єкти (об'єкти) електроенергетики на виконання вимог регуляторного акта – не зміниться;
- 2) розмір надходжень до державних і місцевих бюджетів – не зміниться;
- 3) кількістю суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта. Дія акта поширюватиметься на оператора системи передачі, гарантованого покупця, адміністратора електронної торгової системи, учасників аукціонів;
- 4) рівнем поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта – високий.

Проект постанови та аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства енергетики України в мережі Інтернет <http://mre.kmu.gov.ua/>. Міністерство енергетики України у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо норм проекту регуляторного акта і надаватиме роз'яснення щодо застосування акта, який буде опубліковано в засобах масової інформації після його прийняття.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта будуть здійснюватися Міністерством енергетики України статистичним методом та з використанням статистичних даних.

Базове відстеження результативності акта здійснюватиметься через рік шляхом аналізу статистичних даних, але не пізніше дня з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження здійснюватиметься через два роки з дня набрання чинності цим актом.

Періодичні відстеження результативності будуть здійснюватися раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

«_____» _____ 2021 р.